

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/328/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2216208326
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2216208326.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Terézie Mecelovej v právnej veci žalobkyne: Intrum Slovakia, s.r.o., Bratislava - mestská časť Staré Mesto, Mýtna 48, IČO: 35 831 154, zastúpenej advokátom: JUDr. Ján Šoltés, Bratislava, Mýtna 48, proti žalovanému: H. R., nar. XX. B. XXXX, bytom M. A. XXX, o 1.879,09 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 22. mája 2017 č. k. 12C/163/2016-48 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej a v časti náhrady trov konania r u š í a vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie čiastočne zastavil konanie o 561 eur. V zostávajúcej časti žalobu zamietol a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), § 52 ods. 1, § 54 ods. 1 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 92 ods. 8 ZoB (zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil primárnym skúmaním vecnej aktívnej legitímácie žalobkyne a následným zistením nepreukázania splnenia zákonných podmienok pre postúpenie pohľadávky pôvodného veriteľa - banky žalobkyni. Ak právna predchodkyňa žalobkyne (banka) postúpila predmetnú pohľadávku z úveru v celom rozsahu žalobkyni, postupovala v rozpore s § 92 ods. 8 ZoB, pretože ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatným celý úver (nedošlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti). Podľa názoru súdu prvej inštancie ide preto o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 O. z.. Uvedenou zákonnou úpravou zákonodarca sledoval úpravu oprávnenia banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovenú dobu, napriek písomnej výzve banky, v omeškaní. Banku to malo motivovať k tomu, aby podnikla kroky smerujúce k ukončeniu záväzkového vzťahu po dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom a nemala by pravidelne pripisovať na účet dlžníka úroky, poplatky, úroky z omeškania a iné sankcie. Takéto správanie banky nespĺňalo požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou. Ustanovenie § 525 ods. 1 O. z. bráni postupovaniu pohľadávok z takých právnych vzťahov, v ktorých je veriteľ povinný zo zákona zachovávať mlčanlivosť v záležitostiach dlžníka. Predpokladom postúpenia pohľadávky banky na inú osobu je, aby bol ohľadom tejto pohľadávky klient v omeškaní aspoň 90 dní a aby ho banka na jej splnenie písomne vyzvala. Na absolútnu neplatnosť postúpenia pritom prihliada súd z úradnej povinnosti. Postupca, ktorému bola postúpená pohľadávka bankou, je povinný tvrdiť a preukázať, že pred postúpením pohľadávky banka klienta písomne vyzvala na splnenie jeho záväzku a ten napriek tomu zostal v omeškaní so splnením záväzku aspoň 90 dní. V posudzovanej veci súd prvej inštancie konštatoval, že možno síce považovať za preukázanú požiadavku 90-dňového omeškania, nebolo však preukázané, že by žalovaný bol písomne vyzvaný na splnenie svojho záväzku zo zmluvy o úvere. Nebolo tak preukázané, že došlo k platnému postúpeniu pohľadávky a teda žalobkyňa nepreukázala svoju vecnú aktívnu legitímáciu v konaní. Rozhodnutie o náhrade trov

konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskoršieho právneho predpisu) a vecne tým, že žalovanému ako úspešnejšej strane sporu, vznikol nárok na náhradu trov konania. Vzhľadom k tomu, že žalovanému v spore trovy konania nevznikli, náhrada trov konania mu priznaná nebola.

2. Proti tomuto rozsudku v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej a v časti náhrady trov konania podala včas odvolanie žalobkyňa navrhujúc jeho zmenu, uložením povinnosti žalovanému zaplatiť sumu 1.365,02 eur s príslušenstvom a v časti o zaplatenie sumy 514,07 eur konanie zastaviť. Odvolanie odôvodnila poukazom na čiastočné späťvzatie žaloby vo výške 514,07 eur s príslušenstvom, doručené už súdu prvej inštancie 19. mája 2017, v dôsledku čoho bolo dôvodné konanie zastaviť aj v tejto časti. Žalobkyňa namietala i nesprávne právne posúdenie veci, pretože zákonné podmienky pre platné postúpenie bankovej pohľadávky podľa § 92 ods. 8 naplnené boli. Bola preto daná i vecná aktívna legitímácia žalobkyne v konaní. Žalobkyňa predložila súdu listinný dôkaz, doručený 19. mája 2017, obsahujúci výzvu právnej predchodkyne žalobkyne z 1. júna 2013, vrátane doručky zo 6. júna 2013, ktorou preukazuje žalobkyňa splnenie zákonných podmienok platného postúpenia podľa § 92 ods. 8 ZoB. Súd prvej inštancie dokazovanie predloženým listinným dôkazom však nevykonal. Právna predchodkyňa žalobkyne vyzvala žalovaného na zaplatenie peňažného dlhu pred postúpením pohľadávky, ten ale svoj dlh nezaplatil a do omeškania s jeho zaplatením sa dostal po dobu viac ako 90 kalendárnych dní. Žalobkyňa preto preukázala svoju vecnú aktívnu legitímáciu v konaní. Bolo predložené i oznámenie o postúpení pohľadávky a takýto postup preukázania aktívnej legitímácie je v súlade s právnymi predpismi i súdnou praxou (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „NS SR“ sp. zn. 4Obo 210/01). Žalobkyňa nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie, že v prípade pohľadávky banky je možné postúpiť len splatné úverové splátky. Podľa odborného vyjadrenia Národnej banky Slovenska z 24. júla 2014 ak je úver splatný v splátkach, banka alebo pobočka zahraničnej banky má právo postúpiť postupníkovi celú, aj nesplatenú časť pohľadávky z úveru. Účelom ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB bolo podľa žalobkyne prelomenie bankového tajomstva a nie obmedzenie možnosti postúpiť bankovú pohľadávku. Na podporu svojej argumentácie žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Odo 1613/2005. Podľa záverov rozsudku Súdného dvora Európskej únie vo veci C 119/12 Josef Probst, sa viaže možnosť postúpenia pohľadávky operátora na viazanosť postupníka telekomunikačným tajomstvom, nespochybňuje však možnosť postúpenia pohľadávky. Je potrebné brať zreteľ i na ústavný príkaz preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 242/07). Podľa iného rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 87/04 nemá v súkromnoprávnej sfére každý rozpor so zákonom automaticky za následok neplatnosť právneho úkonu. Podporne bolo poukázané aj na odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/11/2015.

3. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

5. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala peňažného plnenia na základe spotrebiteľskej zmluvy, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver čerpaný kreditnou kartou, pričom uvedená zmluva bola uzavretá medzi právnou predchodkyňou žalobkyne VÚB, a.s. a žalovaným (zmluva o vydaní a používaní kreditnej platobnej karty z 5. decembra 2012). Súd prvej inštancie sa preto správne prvotne zaoberal vecnou aktívnou legitímáciou žalobkyne v konaní a dôvodne skúmal naplnenie zákonom stanovených podmienok platného postúpenia bankovej pohľadávky, vrátane špecifických zákonných predpokladov postúpenia podľa § 92 ods. 8 ZoB.

6. Bez opory v preukázanom skutkovom stave však súd prvej inštancie konštatoval, že ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatný celý úver, nedošlo k vyhláseniu splatnosti celého dlhu, v dôsledku čoho banka nebola oprávnená postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu (bod 20). V rozpore s uvedeným potom vyznieva konštatovanie súdu prvej inštancie v bode 23 odôvodnenia napadnutého rozsudku, o „možnosti“ považovať za preukázanú požiadavku 90-dňového omeškania dlžníka, ktoré predpokladá

splatnosť pohľadávky. Bez jasného argumentačného základu a právnej úvahy bolo potom konštatovanie súdu prvej inštancie o nepreukázaní písomnej výzvy na splnenie záväzku z predmetnej zmluvy, adresovanej žalovanému. Žalobkyňa predložila súdu prvej inštancie listinný dôkaz z 1. júna 2013 (č. I. 41), spolu s čiastočným späťvzatím žaloby vo výške 514,07 eur (poplatky a sankčný úrok) s prislúchajúcimi úrokmi z omeškania, ako i v časti o zaplatenie istiny 561 eur s úrokom z omeškania (navrhujúc zastavenie konania v uvedených častiach).

7. Súd prvej inštancie sa listinným dôkazom z 1. júna 2013, obsahujúcim výzvu na zaplatenie celého zostatku dlhu, ktorou žalobkyňa preukazovala svoju vecnú aktívnu legitimitáciu v konaní, vôbec nezaoberal.

8. Konanie čiastočne zastavil len o sumu 561 eur, bez príslušného úroku z omeškania. O čiastočnom späťvzatí žaloby vo výške 514,07 eur s úrokom z omeškania nerozhodol, v dôsledku čoho bola predmetom zamietavej časti napadnutého rozhodnutia aj uvedená suma. Súd prvej inštancie tak rozhodol nad návrh, ktorý v čase rozhodovania súdu prvej inštancie v časti predmetu konania vymedzeného v žalobe 514,07 eur, už nebol daný.

9. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.) je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obrany proti takémuto uplatneniu. Iba takéto rozhodnutie je preskúmateľné a stranám umožňuje poznať postup súdu. Požiadavky na právnu argumentáciu vyplývajú aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a smerujú k tomu, aby výsledok rozhodovacej činnosti súdov bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby strana sporu nemusela hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov.

10. Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo stanovisko (Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov č.1/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania, avšak výnimočne ak písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladala prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (odňatie možnosti konať pred súdom).

11. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia, vzhľadom na protirečivosť a nepreskúmateľnosť jeho záverov, s prihliadnutím na preukázaný skutkový stav.

12. Nesprávnym procesným postupom súd prvej inštancie znemožnil žalobkyni, aby uskutočnila svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok, vzhľadom na absenciu argumentačného základu, ktorý by odvolací súd mohol preskúmať, nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom (ktorý nenahrádza postup súdu prvej inštancie).

13. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. a/, b/ CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V časti o zaplatenie sumy 514,07 eur s príslušenstvom chýbal žalobný návrh, v dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby žalobkyňou v tejto časti, o ktorom bol vecne príslušný rozhodnúť súd prvej inštancie (§ 145 ods. 2 CSP).

14. Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude vykonať dokazovanie a posúdiť nárok žalobkyne v súlade s procesnými pravidlami CSP, na základe navrhnutých dôkazov žalobkyňou, vrátane listinného dôkazu, predloženého žalobkyňou za účelom preukázania jej tvrdenia o naplnení zákonom stanovených podmienok postúpenia bankovej pohľadávky, vrátane písomnej výzvy.

15. Predovšetkým rozhodne súd prvej inštancie o čiastočnom späťvzatí žaloby žalobkyňou vo výške 514,07 eur s príslušenstvom, o ktorom je vecne príslušný rozhodnúť (k čiastočnému späťvzatíu žaloby došlo v konaní pred súdom prvej inštancie podaním doručeným 19. mája 2017).

16. Ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB upravuje špeciálne podmienky (popri všeobecných v O. z.), za ktorých môže byť banková pohľadávka (alebo jej časť) postúpená, a to splatnosť pohľadávky, písomná výzva veriteľa adresovaná dlžníkovi a omeškanie dlžníka so splnením postupovanej pohľadávky viac ako 90 dní (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/490/2016). Ak neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 veta prvá ZoB, pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, ide o postúpenie v rozpore so zákonom, kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 O. z. zakázané (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo 147/2017).

17. Spôsobilým predmetom postúpenia môže byť v prípade nebankovej pohľadávky iba pohľadávka alebo jej časť, ktorá je splatná. Postúpenie pohľadávky bánk právna úprava výslovne viaže na záväzky, s ktorými je klient banky v omeškaní, ktoré nastáva po splatnosti dlhu. Preto východiskovým predpokladom postúpenia je splatnosť pohľadávky banky voči klientovi. Banka môže postúpiť iba pohľadávku zodpovedajúcu peňažnému záväzku, s ktorou je klient v omeškaní (§ 92 ods. 8 ZoB), inak by boli postupované „živé“ úvery na nebankové subjekty, hoci poskytovanie a správa bankového úveru podliehajú osobitnej úprave ZoB.

18. Úlohou súdu prvej inštancie preto bude, na základe vykonaného dokazovania, posúdiť splatnosť uplatňovanej pohľadávky žalobkyňou predmetnou žalobou, k čomu nedochádza len vyhlásením splatnosti dlhu. Ak ide o plnenie v splátkach je potrebné vychádzať z konkrétnej dohody o splátkach, splatnosti celého dlhu, na základe jednostranného právneho úkonu veriteľa alebo uplynutím doby splatnosti všetkých jednotlivých splátok vymáhaných žalobou, s rozlíšením už nastalej splatnosti jednotlivých splátok dlhu a splátok splatných na základe jednostranného úkonu veriteľa. Bez uvedeného rozlíšenia nie je možné správne posúdiť splatnosť uplatňovanej pohľadávky. Prvoradé je tiež skúmať uzavretie dohody zmluvných strán o tom, či veriteľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky (§ 565 O. z.), tzv. strata lehôt alebo strata výhody splátok, od ktorej je potrebné odlíšiť dohodu, že nezaplatením jednej zo splátok nastala splatnosť celého zostatku dlhu, určeným dňom v tejto dohode, teda naplnenie konkrétnej dohody a zákonom stanovených podmienok pre splatnosť celého zostatku dlhu.

19. Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie, v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, postupovať v súlade s ustanoveniami CSP a preskúmateľným spôsobom vyjadriť skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol. Svoj právny záver odôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy a stranám sporu, dá odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 193/06, III.ÚS 198/07).

20. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

21. Uznesenie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.